

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 9
2024

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 9

Рівне, 2024

Студентський дайджест : збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти.
Випуск 9. Рівне : РДГУ, 2024. 106 с.

Головний редактор :

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету

Виконавчий редактор :

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії :

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олена Сергіївна – здобувач ступеня PhD кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету за спеціальністю 053 «Психологія».

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол № 4 від 25 квітня 2024 року).*

Загалом, активність особистості в юнацькому віці є ключовим чинником у формуванні та розвитку індивідуальності, визначенні життєвих пріоритетів та досягненні успіху в різних сферах життя.

Емоційна сфера здійснює значний вплив на активність особистості, особливо в юнацькому віці. Негативні емоції, такі як стрес, тривога, апатія чи пригніченість, можуть знижувати мотивацію та енергію для діяльності. Наприклад, особистість, яка відчуває тривогу через низьку самооцінку, може уникати нових викликів та можливостей для самореалізації. З іншого боку, позитивні емоції, такі як радість, захоплення чи самодостатність, можуть стимулювати активність та творчість. Юнак, який відчуває позитивні емоції від певної діяльності, буде більш схильним до активної участі у ній та до досягнення результатів.

Крім того, емоційна стабільність також впливає на активність особистості. Особа з високим рівнем емоційної стабільності може краще керувати своїми емоціями та стресом, що сприяє більш ефективній діяльності та досягненню поставлених цілей.

Висновки. Отже, емоційна сфера відіграє важливу роль у формуванні та регулюванні активності особистості в юнацькому віці. Індивіди повинні розвивати навички управління своїми емоціями, щоб забезпечити максимальну продуктивність та самореалізацію.

Позитивний вплив на емоційну сферу, такий як навчання навичкам емоційного інтелекту, психологічна підтримка та створення сприятливого середовища, відбивається на формуванні позитивного емоційного фону, що, своєю чергою, сприяє кращій активності, мотивації та успіху в різних сферах життя. Розуміння важливості емоційної сфери у юнацькому віці може допомогти підтримувати здоровий розвиток та самодосконалення у цьому віковому періоді.

Список використаних джерел

1. Білоус О. В. Вікова психологія : навчальний посібник. Чернігів : Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка, 2015. 108 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 374 с.
3. Прищепа С. М. Особистісна активність як основа життєдіяльності школяра. URL: <https://salo.li/F6e10b0> (дата звернення: 21.03.2024).
4. Прищепа С. М. Соціальна активність як складова успішного формування особистості. *Просоціальна особистість у гендерному вимірі: теоретико-методологічні та прикладні аспекти* : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 31 трав. 2023 р. Умань : ЦП «Компринт», 2023. С. 179–181.
5. Руденко В. С., Пашко А. О. Емоційна сфера особистості. *Актуальні проблеми юриспруденції та психології* : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф., 30 листопада 2022 р.). Дніпро : ВНПЗ «ДГУ», 2022. С. 110–112.

УДК [159.9:316.77]:355.422(477)

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ НА НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Мельничук Оксана, здобувачка ОС «магістр»

спеціальності 053 «Психологія», 1 курс, РДГУ

Науковий керівник: Піонтковська Д.В., канд. психол. наук, доцент

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства спостерігається бурхливий розвиток інформаційно-цифрових технологій, що мають суттєвий вплив як на життя людства загалом, так і на життєдіяльність кожної конкретно людини. Особливої актуальності та важливості такий вплив набуває в кризових суспільних ситуаціях пролонгованої дії, до яких відноситься стан війни.

Сучасний воєнний стан в Україні характеризується не лише бойовою складовою, але й інформаційною, яка відіграє дуже важливу роль у підтримці нормального психологічного

стану та забезпеченні психічного здоров'я громадян, підтримує бойовий дух військовослужбовців і цивільних, впливає на ефективність воєнних дій.

На сьогоднішній день існує масштабний інформаційний потік з різних джерел, який не завжди можливо контролювати, адекватно аналізувати та свідомо обробляти. Велика кількість стресорів, розвиток інформаційних технологій, завдяки якому можливо майже миттєво поширювати будь-яку інформацію на численну аудиторію, або ж навпаки – труднощі в доступі до незалежних і об'єктивних засобів інформації (особливо на тимчасово окупованих територіях), зменшують стійкість людей до інформаційно-психологічного впливу. Саме тому актуальним завданням є вивчення психологічних аспектів інформаційного впливу на населення під час війни.

Мета дослідження: теоретично дослідити психологічні аспекти інформаційного впливу на населення під час війни.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформаційний вплив на свідомість людей був предметом вивчення багатьох вчених: засоби масової інформації (ЗМІ) як інструмент інформаційного впливу досліджувався В.Хорошко, Ю.Хохлачовою; роль інформаційно-психологічних впливів у процесі інформаційної війни аналізувалася Б.Кобільник, А.Гізун; технології та закономірності інформаційної війни вивчалися Р.Рудник, П.Шпигою; як засіб маніпуляції свідомістю людей інформаційно-психологічний вплив визначали О.Копан, В.Мельник; інформаційно-психологічний вплив як складова інформаційної безпеки розглядався Л.Чистоклетовим та В.Шишко.

Традиційно інформаційний вплив визначається як соціально-психологічний вплив, оскільки він здійснюється за допомогою мовних засобів із використанням психологічної експресії в словах, наголосах, паузах, образах невербальних сигналах тощо. На думку М.Діденко та О.Зелінської інформаційні впливи «будуються на основі психології і соціальної інженерії» та «можуть проявлятися не одразу, а через деякий час» [1].

Інформаційним впливом вважається застосування інформаційних засобів та технологій організованого та цілеспрямованого характеру, який націлений на внесення деструктивних змін у свідомість населення загалом, окремих соціальних груп, на кожен особистість з метою корекції їх поведінки, впливу на фізичний стан, а також змін в інформаційно-технічну інфраструктуру. Інформаційний вплив складається з інформаційно-технологічного та інформаційно-психологічного впливу.

Як зазначає А.Марчук, «впровадження інформаційних технологій створює не тільки нові можливості, але й нові проблеми і загрози. В умовах нової інформаційної реальності відбувається уточнення прогнозованих раніше негативних ефектів, виявляються нові проблеми. Значимою стала проблема маніпуляції свідомістю у кіберпросторі, пов'язана з викривленням і фільтрацією інформації у пошукових системах і соціальних мережах і проблема забруднення інформаційного середовища» [4].

В умовах «гібридної» війни, що триває в Україні з 2014 року, інформаційна війна за допомогою ЗМІ має неухильний наступальний характер впливу, завдяки поширеності якого, згідно з висновками досліджень Б.Кобільник та А.Гізур, здійснюється селективний відбір аудиторії, яка найбільш вразлива до здійснюваних дій зі сторони агресора [3].

Інформаційний вплив під час війни, як зауважують О.Бойко, В.Петрик, М.Присяжнюк та ін. – це безперервна черга інформаційно-психологічних операцій, які кожен раз виводять систему в точку біфуркації (зміни якісної поведінки динамічної системи при малих змінах її параметрів). Таким чином інформаційно-психологічна війна націлюється на те, щоб порушувати усталений порядок та створювати хаос, прискорювати біфуркаційний процес у заданому напрямку, використовувати в ЗМІ асиметричну інформацію (дезінформацію) як засіб впливу на населення [5].

Вчені, зокрема Л.Бондаренко, А.Велічко, І.Жданова, наголошують на тому, що саме маніпулятивні засоби, які використовуються в інформаційній війні, є найбільш дієвими [2]. Маніпулятивними прийомами, які найбільш часто використовуються, є викривлення інформації, подання цитат як фактів, гіперболізація та ін., що в умовах війни чинять вкрай негативний вплив на психіку людей, їх емоційний стан, значно знижують рівень

стресостійкості, стають джерелом пліток, сприяють виникненню та розповсюдженню апатичних настроїв, деморалізують суспільство.

Висновки. В умовах війни інформаційний вплив на населення має суттєвий психологічний характер, оскільки новини воєнні новини впливають на психічні стани людей, їх соматичне та емоційне самопочуття, на перебіг когнітивних процесів, побудову та корекцію системи життєвих цінностей, орієнтацій в житті, на рівень перспективного бачення майбутнього. Рівень соціально-психологічної адаптації до інформаційного впливу можливо стабілізувати за рахунок обмеження часу перегляду новин воєнного, негативного характеру, розвитку вмінь визначення фейкової інформації, інформації маніпулятивного характеру, формування навичок толерантності до ситуацій невизначеності, в якій перебуває все населення України.

Список використаних джерел

1. Діденко М., Зелінська О. Інформаційно-психологічний вплив на людей під час війни. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2022. Том 1. № 14. С. 211–214.
2. Жданова І.В., Бондаренко Л.О., Велічко А.В. Психологічні аспекти інформаційного впливу під час воєнних дій в Україні. *Габітус. Соціальна психологія. Юридична психологія*. 2022. Випуск 41. С. 222–226.
3. Кобільник Б., Гізур А. Роль інформаційно-психологічних впливів у інформаційній війні. *Актуальні задачі та досягнення у галузі кібербезпеки: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. (Кропивницький, 23–25 листопада 2016 року). Кропивницький, 2016. С. 28–29.
4. Марчук А. Психологічні аспекти негативного впливу сучасного інформаційного середовища на людей. *Психічне здоров'я особистості у кризовому суспільстві / збірник тез III Всеукраїнської науково-практичної конференції (19 жовтня 2018 року) / упор. Н. Бамбурак*. Львів: ЛьвДУВС, 2018. С. 274–278.
5. Петрик В. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч. посіб. / М. Присяжнюк, Л. Компанцева, Є. Скулиш, О. Бойко, В. Остоухов; за заг. ред. Є. Скулиша. 2-ге вид., К.: ЗАТ «ВІПОЛ», 2011, 248 с.

УДК 159.922.73;159.942

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ В ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Миронець Ірина, здобувач ОС «бакалавр»
спеціальності 053 «Психологія», II курс, РДГУ
Науковий керівник: Дзеджера О.В., ст. викладач

Постановка проблеми. Проблема емоційної сфери особистості є однією з найскладніших у психології. У сучасному світі постають високі вимоги до формування особистості, яка здатна витримати емоційні навантаження та пристосуватися до швидкого та неоднорідного розвитку суспільства. Особливо актуальною є проблема формування емоційної сфери особистості в підлітковому віці, яка є об'єктом дослідження в різних галузях психології та освіти. Емоційний розвиток молодого людини визначає його успішність у реалізації набутого досвіду на ранніх етапах життя.

Теоретична значимість проблеми вивчення емоційного розвитку визначається необхідністю виявлення спільних закономірностей онтогенезу людської психіки і створення цілісної концепції психічного розвитку. Зростаюча соціальна складність, швидкі зміни у технологіях та культурному середовищі створюють унікальні виклики для емоційного розвитку підлітків.

У підлітковому віці особливо важливо формування особистісної ідентичності та стабільної самооцінки. Підлітки шукають своє місце в суспільстві, це включає в себе емоційні

Випуск 9, 2024. Збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

ЗМІСТ

Архипова Юлія Умови та особливості психологічної готовності юнаків до батьківства.....	3
Галело Тетяна Адаптація внутрішньо переміщених осіб як психологічна проблема	5
Грицюк Карина Вплив участі у бойових діях на психоемоційний стан військових збройних сил України	8
Данильченко Олександр Психологічні особливості впливу інтернет-технологій на студентську молодь.....	11
Дульнєва Анна Особливості емоційного самопочуття дітей під час війни.....	13
Ільчук (Смик) Олена Сутність поняття «емоційна стійкість» у психолого-педагогічних дослідженнях.....	15
Коновалов Артем Передумови психологічної реабілітації працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій в умовах війни.....	16
Косяк Тетяна Емоційна регуляція станів дітей дошкільного віку методом терапії іграшкою.....	20
Котяш (Ряба) Леся, Безлюдна Валентина Ставлення молоді до представників нетрадиційної орієнтації.....	22
Марковець Юстина Особливості психологічної готовності особового складу військ (сил) ЗСУ до участі в бойових діях	25
Мартинюк Ольга Шляхи подолання стресу в підлітковому віці	27
Маснюк Тетяна Психологічні особливості прояву тривожності в юнацькому віці під час війни	29
Масюк Василина Психодіагностика агресивності у молодшому підлітковому віці.....	32
Мацкевич Ольга Вплив емоційної сфери на активність особистості в юнацькому віці	33
Мельничук Оксана Психологічні аспекти інформаційного впливу на населення під час війни	36
Миронець Ірина Психологічні особливості емоційної сфери в підлітковому віці...	38
Натина Ганна Підходи до вирішення проблеми запобігання професійному вигоранню	41
Пантелюк Марія Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності студентів	43

Панько Аліна Катерина Психологічні чинники вибору професії старшокласниками.....	46
.....	
Парчук Софія, Юрчук Олена Відновлення психічного здоров'я особистості засобами арт-терапії	48
Пацкова Галина Психологічні особливості реабілітації військовослужбовців, які пережили посттравматичний стресовий розлад (ПТСР).....	51
Пермінова Наталія, Яцюк Наталія Психологічні методи управління персоналом як чинник підвищення його ефективності.....	55
Поліщук Максим Особливості розвитку міжособистісної комунікації в юнацькому віці	57
Польняк Ольга Поняття «травматичного стресу» в психолого-педагогічній літературі та його особливості.....	59
Попружок Софія Специфіка корекції мовлення у дітей з ДЦП.....	62
Рожко Олена Особливості розвитку літературних здібностей в підлітковому та юнацькому віці.....	64
Солоп Тетяна, Піонтковська Діана Теоретичний аналіз розвитку національної самосвідомості студентської молоді.....	68
Стащук Анна Детермінація психоемоційної сфери особистості природними чинниками.....	71
Тадесв Гордій Роль невербальної комунікації в процесі продажу.....	76
Тулупов Сергій Подружжя психологічна сумісність як фактор благополуччя і щастя родини	78
Хома Людмила Формування медіагігієни українського юнацтва у період війни	81
Чорноус Яна Класифікація синдрому дитячого аутизму.....	85
Шалівський Павло Особливості переживання дитиною кризи в сім'ї	90
Юдко Вікторія Сутність психологічної готовності особистості до участі у бойових діях та її детермінації	92
Юрчук Олексій, Кравчук Анна Дитячо-батьківські взаємовідносини як провідний чинник розвитку ідентичності дитини.....	94
Юрчук Олена, Рижа Мирослава Робота психолога закладу дошкільної освіти в умовах воєнного стану.....	96
Юрчук Олена, Стеблюк Яна Феномен життєстійкості у поглядах вітчизняних та зарубіжних вчених	99